

Zarządzenie Nr 23 / 2008.

**Wójta Gminy w Czarnocinie
z dnia 31 lipca 2008 r.**

**w sprawie: przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego
wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł
oraz finansowaniu terroryzmu w Urzędzie Gminy w Czarnocinie**

Na podstawie art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zmianami) oraz art. 15 a ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowania terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505 z późn. zm.) - zarządzam, co następuje:

§ 1.

Zatwierdzić do stosowania w Urzędzie Gminy w Czarnocinie Instrukcję w sprawie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz finansowaniu terroryzmu. stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2.

Wyznaczyć na koordynatora ds. współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej Pana – Piś Zbigniew (Skarbnik Gminy Czarnocin).

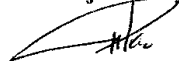
§ 3.

Pracownicy jednostki właściwi merytorycznie z tytułu powierzonych im obowiązków, Inni zapoznać się z treścią instrukcji i załączonej broszury informacyjnej oraz bezwzględnie przestrzegać zawartych w niej postanowień, co zostanie potwierdzone własnoręcznym podpisem.

§ 4.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Wójt Gminy

Pikulski Marek

Załącznik
do Zarządzenia Nr 23
Wójta Gminy w Czarnocinie
dnia 31 lipca 2008 roku.

INSTRUKCJA

w sprawie przeciwdziałania wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz finansowaniu terroryzmu w Urzędzie Gminy w Czarnocinie

§ 1.

Instrukcję opracowano na podstawie przepisów:

- 1). art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zmianami),
- 2). art. 15a ustawy z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505 z późn. zmianami).

§ 2.

Ilekcroć w niniejszej instrukcji jest mowa o:

- **ustawie** - rozumie się przez to ustawę z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz.U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505 z późn. zm.),
- **ustawie o finansach publicznych** - rozumie się przez to ustawę z dnia 30 czerwca 2005r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 z późn. zm.),
- **jednostce** - rozumie się przez to urząd gminy, gminną jednostkę organizacyjną.
- **kierownikowi jednostki** - rozumie się przez to wójta gminy, kierownika gminnej jednostki organizacyjnej,
- **głównym księgowym** - rozumie się przez to skarbnika gminy, głównego księgowego gminnej, jednostki organizacyjnej,
- **GIIF** - rozumie się przez to Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

§ 3.

Pracownicy jednostki w trakcie wykonywania obowiązków służbowych obowiązani są do zwracania uwagi na:

- 1) nietypowe transakcje związane z nabyciem majątku komunalnego,
- 2) umowy i transakcje związane z wykonywaniem przez inne podmioty zadań publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego, realizowane na warunkach odbiegających od istniejących standardów,
- 3) nietypowe zachowania i czynności podejmowane przez uczestników postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, polegające między innymi na oferowaniu przez nich warunków wykonania zamówienia, rażąco odbiegających od oferowanych przez innych oferentów,

- 4) przypadki dokonywania przez podatników nadpłat podatków / opłat i ewentualnego ich wycofywania,
- 5) udział kontrolowanych jednostek w nietypowych przedsięwzięciach, szczególnie finansowanych z udziałem kapitału zagranicznego,
- 6) dokonywanie wpłaty znacznych kwot gotówką, np. tytułem zapłaty za nabyte mienie komunalne,
- 7) dokonywanie wpłaty należności gotówką w ratach (kilkakrotnie), w tym samym dniu

§ 4.

1. Pracownicy jednostki obowiązani są:

- 1) dokonywać analizy i oceny realizowanych transakcji w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy, w którym występują symptomy wskazujące na możliwość wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
 - 2) sporządzać potwierdzone kopie dokumentów dotyczących transakcji, co do których zachodzi podejrzenie, że mają one związek z popełnieniem przestępstwa, o którym mowa w art. 299 kodeksu karnego,
 - 3) zebrać dostępne informacje o osobach przeprowadzających te transakcje,
 - 4) dokonać opisu transakcji, o których mowa wyżej wraz z uzasadnieniem, że zachodzą okoliczności wskazane w art. 15a ust 1 ustawy i istnieje uzasadniona potrzeba powiadomienia o tym GIIF, przedkładając projekt jego powiadomienia.
2. Pracownicy którzy analizują dokumenty jednostek, obowiązany jest do sporządzenia odpowiedniej notatki służbowej lub projektu powiadomienia GIIF i przekazania jej koordynatorowi d/s. współpracy z GIIF w przypadku stwierdzenia, że zachodzą podstawy do zawiadomienia GIIF o zagrożeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 299 kodeksu karnego.

§ 5.

1. Koordynator d/s. współpracy z GIIF, uznając zasadność podjęcia działań wnioskowanych przez pracownika, przedstawia kierownikowi jednostki projekt powiadomienia GIIF, zawierający opis ujawnionych okoliczności wraz z przyczynami, dla których uznano, że mogą wskazywać na dokonywanie działań mających na celu wprowadzenie do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł. W przypadku stwierdzenia braku zasadności powiadomienia GIIF - koordynator sporządza uzasadnienie swojego stanowiska i przedstawia kierownikowi jednostki, celem podjęcia odpowiedniej decyzji.
2. Kopie powiadomienia GIIF wraz z dokumentacją oraz projekty powiadomień są ewidencjonowane w prowadzonym przez koordynatora rejestrze, którego wzór stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszej Instrukcji.
3. Dostęp do rejestru i dokumentacji w sprawie powiadomienia GIIF mają:
 - 1) kierownik jednostki,
 - 2) sekretarz Gminy
 - 3) skarbnik / główny księgowy,

- 4) kierownicy komórek organizacyjnych,
- 5) pracownik d/s. kontroli wewnętrznej.

§ 6.

Koordinator odpowiada za realizację zadań wynikających z art. 15 i art. 15a ustawy.
Do jego obowiązków w szczególności należy:

- 1) nadzór nad przestrzeganiem zasad zawartych w niniejszej instrukcji i przedstawianie propozycji dotyczących uzupełnienia lub zmiany jej treści,
- 2) okresowa analiza zapisów rejestru powiadomień GIIF o podejrzeniach wprowadzenia do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych bądź nieujawnionych źródeł, w celu ustalenia ich wzajemnych powiązań i przedstawienie raportu.
- 3) przeprowadzenie szkoleń dla pracowników samorządowych jednostek organizacyjnych,

.....
(podpis kierownika jednostki)

Załącznik do Instrukcji

Poufne - po wypełnieniu
Ewidencja-Rejestr powiadomień GIIF

Lp.	Nazwa dokumentu – opis treści dokumentu	Imię i nazwisko sporządzającego data sporządzenia	Data przekazania informacji koordynatorowi ds. współpracy z GIIF - oraz podpis koordynatora	Data i numer pisma przekazującego zawiadomienie do GIIF	Informacja o wykorzystaniu zawiadomienia przez GIIF	UWAGI
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						

Pranie „brudnych” pieniędzy – istota i przeciwdziałanie©.

Wartości majątkowe pochodzące z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł tworzą tzw. szarą strefę, która obejmuje:

- produkcję ukrytą - polegająca na wytwarzaniu wyrobów lub świadczeniu usług w sposób skutkujący unikaniem lub uchylaniem się od płacenia podatków, ceł, składek na ubezpieczenia społeczne. Uchylanie się od podatku (działanie nielegalne, sprzeczne z prawem) dokonywane jest przy użyciu fałszywych rachunków, dowodów płatności, ksiąg podatkowych i ewidencji skarbowej, a także przez składanie nieprawdziwych zeznań lub zatajanie informacji podatkowych;

- produkcję nielegalną - polegającą na wytwarzaniu takich wyrobów lub świadczeniu takich usług, których wytwarzanie, sprzedaż, rozpowszechnianie jest zabronione przez prawo. Tu zaliczane są przestępstwa gospodarcze, oraz przestępczość zorganizowana. Przestępczość ta stanowi planowe popełnianie przestępstw w celu osiągnięcia zysków i władzy, które są udziałem więcej niż dwóch sprawców i mają znaczny ciężar gatunkowy a uczestnicy przestępstwa, na zasadzie podziału zadań, podejmują współdziałanie na dłuższy lub nieokreślony czas, stosując przemoc lub inne środki zastraszania albo wpływając na politykę, środki masowego przekazu, administrację publiczną, wymiar sprawiedliwości lub gospodarke;

- transfery w szarej strefie - polegające na przemieszczaniu (transferze) dochodów lub produktów między podmiotami.

Ogólnie do przestępstw generujących wartości majątkowe można zaliczyć:

- nielegalny transport ludzi przez granice,
- prostytutkę, pornografię, hazard,
- afery gospodarcze i korupcyjne,
- przestępstwa komputerowe,
- oszustwa celne, podatkowe i kredytowe,
- fałszerstwa,
- piractwo fonograficzne,
- przemyt,
- przestępstwa przeciwko mieniu, przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu,
- akty terroru, kidnapingu i wymuszania okupu,
- nielegalny handel bronią
- produkcja, handel i przemyt narkotyków.

II. PRANIE PIENIĘDZY

2.1. Pojęcia ogólne

Pranie pieniędzy jest postrzegane jako ogół czynności mających na celu ukrycie prawdziwego źródła pochodzenia nielegalnych dochodów uzyskiwanych z przestępczej działalności i nadania im znamion legalnego pochodzenia.

Czynności te mają służyć dwóm podstawowym celom:

- stworzenie dystansu między środkami a przestępstwem,
- zbudowanie fikcyjnej podstawy ich legalności.

Natomiast „brudne pieniądze” jest to termin służący określeniu nielegalnych dochodów pochodzących przede wszystkim z przestępczości zorganizowanej na dużą skalę, często o charakterze międzynarodowym.

Proces prania pieniędzy ma stworzyć jak największy dystans pomiędzy pieniędzmi pochodzącymi z przestępstwa a przestępstwem, z którego pochodzą. Trzeba w tym miejscu zwrócić uwagę na fakt, iż poszczególne zachowania przestępcze zasadniczo niczym się nie różnią od zwykłych czynności handlowych i finansowych w legalnym obrocie gospodarczym. Do przykładowych, najczęściej wykorzystywanych do prania pieniędzy transakcji można zaliczyć:

- zawieranie umowy handlowej z kwotą znacznie przekraczającą cenę rynkową,
- obciążenia fikcyjnymi karami i obciążeniami między kontrahentami,
- obrót udziałami i akcjami pomiędzy spółkami,
- transakcje dobrami niematerialnymi, jak prace badawczo-rozwojowe,
- doradztwo, konsulting, szkolenia, badania rynku, konkursy gazetowe (fikcyjne),
- zbiórki dobroczynne połączone z założeniem konta.

Klasyczny cykl prania pieniędzy może także wyglądać następująco:

przestępcy uzyskują gotówkę z ulicznej sprzedaży narkotyków, następnie dokonują wymiany na banknoty o wyższych nominałach, następnie wpłacają pieniądze na rachunek bankowy, z kolei dokonują transferu pieniędzy za granicę, następnie pieniądze powracają do kraju, w którym dokonano przestępstwa w postaci pozornej pożyczki. Nie sposób wykryć tego łańcuszka wydarzeń w odwrotnej kolejności tj. wychodząc od transakcji pożyczki.

2.2. Metody prania pieniędzy

Działalność przestępcza związana z praniem pieniędzy jest zawsze albo przekształceniem albo ruchem wartości majątkowych. Przekształcenie ma miejsce, gdy pieniądze zmieniają swoją formę i dzieje się tak np. wtedy, gdy sprawca za nielegalne zyski nabywa polecenie wypłaty lub samochód. Nielegalne zyski zmieniają swoją formę z gotówki i stają się dokumentem uprawniającym do otrzymania pieniędzy lub ruchomości.

Z ruchem mamy natomiast do czynienia, gdy te same pieniądze zmieniają miejsce i są na przykład przesyłane przelewem, telegraficznie do innego miasta lub przekazywane pocztą.

2.2.1. Etapy prania pieniędzy

Istnieją trzy podstawowe etapy prania brudnych pieniędzy.

1) Lokowanie (umiejscawianie, umieszczanie) - jest to wprowadzanie gotówki pochodzącej z przestępstwa do systemu finansowego (wpłata do banku) lub wymiana gotówki na różnego rodzaju instrumenty finansowe (papiery wartościowe) lub inne dobra (zakup nieruchomości, maszyn itp.).

Pranie pieniędzy prawie zawsze zaczyna się od operacji gotówkowych, które są anonimowe. Jest to ważny etap, biorąc pod uwagę, że operacje finansowe są coraz częściej bezgotówkowe, w tym kierunku idzie zarówno praktyka jak i przepisy prawne. Operacje gotówkowe coraz częściej traktowane są podejrzliwie, zwłaszcza, iż pojawia się coraz więcej instrumentów rozliczeń bezgotówkowych. Aby zachować anonimowość transakcji, wpłaty dokonywane w banku lub inne transakcje, są dokonywane w kwotach poniżej progu kwotowego, przy którego przekroczeniu transakcja ulega rejestracji. Wpłaty te mogą być dokonywane na rachunki własne albo na rachunki innych osób, nieistniejących przedsiębiorstw.

2) Maskowanie (nawarstwianie) - jest to ukrywanie przestępczego pochodzenia środków poprzez dokonywanie wielu transakcji, mających na celu oddzielenie pieniędzy od przestępstwa i zapewnienie anonimowości ich dysponentowi. Powoduje to wydłużenie faktyczne i czasowe dystansu od miejsca tworzenia nielegalnych dochodów, np. nielegalnego laboratorium amfetaminy na posesji pod Krakowem pieniędzy pochodzących z tego miejsca przesyłanych elektronicznie na rachunek w banku rosyjskim na Arubie.

3) Integracja (legitymizacja) - polega na znalezieniu pozornych podstaw dla pojawienia się określonych środków w obrocie gospodarczym. Działania na tym etapie skierowane są na umieszczanie wyczyszczonych pieniędzy w obiegu gospodarczym w taki sposób, iż wchodzi one ponownie do systemu bankowego i przyjmują znamiona legalnych dochodów. Uwiarygodnieniu mają służyć odpowiednie zaświadczenia z banków, organizacji gospodarczych i innych instytucji, przez które środki te przepłynęły.

2.2.2. Techniki prania pieniędzy

W każdym etapie prania brudnych pieniędzy mogą wystąpić różnorodne techniki prania pieniędzy i tak np.:

- **mieszanie** (w etapie umiejscawiania) - łączenie brudnych pieniędzy z dochodami legalnego podmiotu gospodarczego. Restauracje, hotele, motele, piwiarnie, pralnie chemiczne, bary, punkty usług dla ludności należą do licznych rodzajów działalności gospodarczej przynoszącej dochody o zmiennej w czasie wielkości i stwarzającej przez to sposobność do wyprania pieniędzy.

- **smurfing** - polegający na wykorzystywaniu dużej ilości drobnych pośredników, którzy nabywają czek bankowy i inne papiery wartościowe na okaziciela za wartość poniżej granicy obligującej do identyfikacji albo też dokonują licznych i wielokrotnych transakcji w wielu instytucjach.

- **smurfing towarowy** - zlecenie studentom lub bezrobotnym nabywania za brudną gotówkę luksusowych towarów np. ze skóry w innych państwach. Są to grupy zwykle 10 - osobowe. Zakupione przez nie towary wysyłane są do państw pochodzenia brudnych pieniędzy. Sprzedawane po niższej cenie, a zyski wpłacane na rachunki bankowe jako pochodzące z handlu.

- **structuring** - w celu zmniejszenia objętości posiadanej gotówki przestępca wykorzystuje smurfy do wymiany banknotów na większe nominały z pominięciem nawiązania stałych kontaktów z instytucją finansową oraz poniżej limitów obligujących do identyfikacji

Wykorzystywać można w tej technice np. kantory czy kasyna gier, gdzie gotówka jest wymieniana na żetony, a następnie na banknoty o najwyższych nominałach lub czeki (structuring).

- **spółki off shore** - do prania pieniędzy wykorzystywane są transfery elektroniczne między rachunkami spółek off shore tworzonych przez organizacje przestępcze w rajach podatkowych, czyli państwach i terytoriach zależnych, legitymujących się niskim opodatkowaniem, a także gwarantowaniem ściślejszej tajemnicy finansowej i bankowej, brakiem restrykcji dewizowych, dogodnym systemem prawnym ułatwiającym prowadzenie działalności gospodarczej i tworzenie przedsiębiorstw.

- **kredyt dla siebie** - do prania pieniędzy stosowany jest kredyt. Jedną z najpowszechniejszych technik w tym zakresie jest tzw. „kredyt dla siebie”. Polega na stworzeniu fikcyjnej firmy która otrzyma czyszczone pieniądze. Założenie jej za granicą skutecznie na ogół ukrywa fakt, że taka firma jest własnością osób prowadzących przestępczą działalność. Aby wykorzystać czyszczone pieniądze, przestępcy uzyskują kredyt z jednego banku oraz drugi - często znacznie większy - od siebie jako fikcyjnej firmy. Legalny kredyt jest spłacany wraz z oprocentowaniem z większego, fałszywego kredytu. Daje to przestępcom pieniądze dające się wykorzystać (np. do rozwoju działalności przestępczej), zadłużenie wobec samych siebie (jako fikcyjnej firmy), możliwość finansowania legalnych przedsięwzięć z uczciwych źródeł (np. inwestowanie w przedsiębiorstwo produkcyjne), a także ulgę podatkową od spłaty oprocentowania albo możliwości jej wliczenia w koszty (w zależności od obowiązujących przepisów finansowych w danym państwie).

- **zakupy dla siebie** - w metodzie „zakupu dla siebie”, umowę kredytu zastępuje się umową kupna a przedmiotem transakcji staje się mienie, którego właścicielem jest już kupujący. Przedmiotem transakcji może być np. przedsiębiorstwo, nieruchomość czy biżuteria. Wykorzystuje się ją w fazie integracji.

- **transferpricing** - do prania pieniędzy wykorzystuje się transakcje w handlu międzynarodowym. Najpowszechniejsza technika określana jest jako transferpricing. Wykorzystuje się w niej podmioty powiązane, które dokonują nadfakturowywania lub niedofakturowywania eksportu czy importu. Dla przykładu transferu przestępczych zysków z Polski do innego kraju można dokonać poprzez zawarcie niekorzystnego kontraktu eksportowego - sprzedaży towarów lub usług poniżej ich wartości (niedofakturowywanie) albo stosując reklamacje bądź bonifikaty. Można też zawrzeć kontrakt na import towarów z zagranicy ze znacznie zawyżoną ceną. Oczywiście transfer pieniędzy z zagranicy do Polski może być dokonywany przez odwrócenie opisanych wyżej transakcji.

- **transakcje puste** - wielokrotnie transferpricing zastępowany jest tzw. transakcjami pustymi. Związane są one z fałszowaniem faktur w całkowicie fikcyjnych operacjach handlowych np. fikcyjne przedsiębiorstwo z Polski przelewa pieniądze pochodzące z działalności przestępczej na rachunek partnera w raju podatkowym na podstawie fikcyjnej faktury wystawionej przez firmę mającą siedzibę na Litwie.

- **podziemna bankowość** - do prania pieniędzy wykorzystuje się tzw. podziemną bankowość. Stanowi ona w różnych regionach świata tradycyjne instytucje kulturowe - systemy pożyczania, wymiany bądź przemieszczania pieniędzy. W Polsce tworzone są np. przez Albańczyków, Wietnamczyków, czy Rosjan. W każdym z nich normalne związki rodzinne, zawodowe i etniczne wzmocnione są bardzo silnie przez wpływy potężnych i zdyscyplinowanych gangów. Ich działanie możliwe jest dzięki sieci współpracowników. Podziemna bankowość wykorzystywana jest przez mniejszości etniczne w Polsce z kilku powodów. Po pierwsze system gwarantuje konkurencyjne do oficjalnych kursy walut. Po drugie, w podziemnej bankowości znacznie krótsze są terminy realizacji transakcji (szybkość transferu związana jest np. z długością rozmowy telefonicznej czy przesyłu faxu). Po trzecie,

-J-

nie występują żadne obowiązki natury administracyjnej, np. otwieranie rachunku, wypełnianie odpowiednich aplikacji, identyfikacja danych personalnych itp. Po czwarte, podziemna bankowość nie pozostawia śladów audytorskich. Po piąte, stanowi jeden z elementów mechanizmów uchylania się od opodatkowania.

- **internet** – internet daje także możliwości dla przestępców chcących legalizować swoje dochody. Po pierwsze jest łatwo dostępny. Po drugie gwarantuje depersonalizację kontaktów klienta z instytucją. Po trzecie zapewnia szybkość i minimalne koszty realizacji transakcji. Po czwarte czyni identyfikację i rejestrację transakcji o wiele bardziej skomplikowanymi niż jest to w przypadku tradycyjnych kontaktów klienta i instytucji. Poza tym zapewnia coraz to nowe produkty, które stają się coraz bardziej anonimowe np. system elektronicznej gotówki.

III. PRZECIWDZIAŁANIE PRANIU PIENIĘDZY I FINANSOWANIU TERRORYZMU

3.1. Unormowania prawne

Podstawowym aktem prawnym określającym zasady oraz tryb przeciwdziałania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych źródeł, przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu oraz obowiązki podmiotów uczestniczących w obrocie finansowym w zakresie gromadzenia i przetwarzania informacji jest ustawa z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz o przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1505).

Na podstawie art. 13 powołanej ustawy Minister Finansów wydał Rozporządzenia z dnia 21 września 2001 r. w sprawie określenia wzoru rejestru transakcji, sposobu jego prowadzenia oraz trybu dostarczania danych z rejestru Generalnemu Inspektorowi Informacji Finansowej (Dz. U. Nr 113, poz. 1210 ze zmianami).

3.2. Organy właściwe w sprawach zapobiegania wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł oraz przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu.

Zgodnie z przepisami art. 3 ustawy organami tymi są:

- 1) minister właściwy do spraw instytucji finansowych, jako naczelny organ informacji finansowej,
- 2) Generalny Inspektor Informacji Finansowej zwany dalej, „Generalnym Inspektorem”.

3.2.1. Zadania Generalnego Inspektora Informacji Finansowej

Zgodnie z przepisami art. 4 ustawy do zadań Generalnego Inspektora należy: uzyskiwanie, gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie informacji oraz podejmowanie działań w celu przeciwdziałaniu wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł i przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu a w szczególności:

- badanie przebiegu transakcji, o których Generalny Inspektor został powiadomiony na zasadach określonych w ustawie,
- przeprowadzanie procedury wstrzymywania transakcji lub blokady rachunku,
- przekazywanie instytucjom obowiązanych informacji o podmiotach, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie, że mają one związek z popełnieniem aktów terrorystycznych,

- opracowywanie i przekazywanie uprawnionym organom dokumentów uzasadniających podejrzenie popierania przestępstwa,
- inicjowanie i podejmowanie innych działań obejmujących przeciwdziałanie wykorzystywania polskiego systemu finansowego do legalizacji dochodów pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, w tym szkolenie pracowników instytucji obowiązanych w zakresie zadań nałożonych na te instytucje,
- sprawowanie kontroli przestrzegania przepisów ustawy,
- współpraca z zagranicznymi instytucjami zajmującymi się zapobieganiem wprowadzeniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł lub przeciwdziałaniu finansowaniu terroryzmu.

Ustawa o praniu pieniędzy stworzyła nowy urząd państwowy mający zadania agendy wywiadu finansowego. Instytucja Generalnego Inspektora Informacji Finansowej ma służyć dwóm celom:

- samodzielnemu zwalczaniu niezgodnych z prawem działań w sektorze finansowym,
- utworzeniu banku danych dla wszystkich instytucji, które w ramach swoich kompetencji zwalczają proceder.

Generalny Inspektor jest instytucją pośredniczącą. Zdobywa on dane i przekazuje je odpowiednim instytucjom już po przeanalizowaniu i ocenie, a także w pewien sposób koordynuje współpracę różnych instytucji finansowych i organów ścigania. Mechanizm działania Generalnego Inspektora nie polega jedynie na gromadzeniu danych z instytucji finansowych i przekazywaniu ich, po przeanalizowaniu, do organów kontroli, organów ścigania i państwowych jednostek organizacyjnych.

Także organy ścigania mają obowiązki informacyjne wobec agendy wywiadu finansowego, która wykorzystuje je w podejmowaniu działań wobec instytucji obowiązanych (wstrzymanie transakcji, blokady rachunków). Powoduje to, iż w jednym centrum znajdują się informacje o określonych transakcjach finansowych oraz o czynnościach wykrywczych, związanych z ustaleniami w zakresie ich powiązań z działalnością przestępczą. Dochodzi tu do konfrontacji bazy danych finansowych z bazą danych o przestępstwach.

Urząd Generalnego Inspektora Informacji Finansowej jako agenda „wywiadu finansowego” nie jest wywiadem skierowanym na uzyskiwanie przez państwo powszechnej informacji o obywatelach, ale jest to wywiad skierowany jedynie na wyłowienie spośród obywateli przestępców i przeciwko nim jest on skierowany. Wszystkie działania, w tym głównie szkolenia, mają służyć zarówno lepszemu ściganiu przestępców, ale przede wszystkim jak najmniejszemu ingerowaniu w legalny obrót finansowy i unikaniu sytuacji narażania uczciwego obywatela na nieprzyjemności w przeprowadzaniu legalnych transakcji.

3.2.2. Instytucje obowiązane

3.2.2.1. Katalog instytucji obowiązanych

Przepisy art. 2 pkt 1 określają zamknięty katalog konkretnych instytucji, które są zobowiązane do wypełnienia obowiązków określonych ustawą.

Należą tu:

- banki, oddziały banków zagranicznych,
- instytucje pieniądza elektronicznego, oddziały zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego oraz agenci rozliczeniowi prowadzący działalność na podstawie ustawy z

- 1 -

dnia 12 września 2002 r. o elektronicznych instytucjach płatniczych (Dz. U. z 2002 r. Nr 169 poz. 1385),

- domy maklerskie, banki prowadzące działalność maklerską i inne podmioty niebędące bankiem prowadzące działalność maklerską na podstawie ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. z 2002 r. Nr 49, poz. 447z późn. zm.), Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. w Warszawie w zakresie, w jakim prowadzi rachunki papierów wartościowych,
- podmioty prowadzące działalność w zakresie gier losowych, zakładów wzajemnych i gier na automatach,
- zakłady ubezpieczeń, głównie oddziały zagranicznych zakładów ubezpieczeń,
- fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych,
- spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe,
- państwowe przedsiębiorstwo użyteczności publicznej Poczta Polska,
- notariusze w zakresie czynności notarialnych, dotyczących obrotu wartościami majątkowymi,
- podmioty prowadzące działalność kantorową,
- przedsiębiorcy prowadzący: domy aukcyjne, antykwiariaty, działalność leasingową i factoringową, działalność w zakresie: obrotu metalami i kamieniami szlachetnymi i półszlachetnymi, sprzedaży komisowej, udzielania pożyczek pod zastaw (lombardy) lub pośrednictwa w obrocie nieruchomościami.

3.2.2.2. Obowiązki instytucji obowiązanych

Do obowiązków instytucji obowiązanych w szczególności należy:

- ustalenie wewnętrznych procedur zapobiegających wprowadzaniu do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, dotyczących w szczególności realizowania obowiązku identyfikacji klienta i przechowywania informacji objętych tą identyfikacją, zapewniających udział pracowników w programach szkoleniowych dotyczących identyfikacji transakcji mogących mieć związek z przestępstwem, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego, oraz wyznaczanie osób odpowiedzialnych za realizację obowiązków określonych w ustawie;
- rejestracja transakcji przekraczających równowartość **10 000 EURO** (od 01.01.2004 r. - **15 000 EURO**);
- rejestracja transakcji, której okoliczności wskazują, że wartości majątkowe mogą pochodzić z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł, bez względu na jej wartość i charakter;
- prowadzenie rejestru transakcji, o których wyżej mowa, który wraz z dokumentami dotyczącymi zarejestrowanych transakcji winien być przechowywany przez okres 5 lat;
- identyfikacja klientów i beneficjentów oraz identyfikacja podmiotów, w imieniu lub na rzecz których działa dokonujący transakcji;
- przekazywanie informacji Generalnemu Inspektorowi w terminach określonych ustawą.

3.2.3. Instytucje współpracujące

3.2.3.1. Pojęcie jednostki współpracującej

Zgodnie z przepisami art. 2 pkt 8 ustawy przez jednostki współpracujące rozumie się organy administracji rządowej i samorządowej oraz inne jednostki organizacyjne, a także Narodowy Bank Polski i Komisję Nadzoru Bankowego. W związku z powyższym regionalne izby obrachunkowe, oraz jednostki samorządu terytorialnego (Gminy, Powiaty, Województwa Samorządowe) zaliczane są do tej grupy jednostek.

3.2.3.2. Obowiązki jednostek współpracujących.

Do obowiązków instytucji współpracujących w szczególności należy:

- opracowanie instrukcji postępowania w przedmiocie współpracy z Generalnym Inspektorem Informacji Finansowej w zakresie zapobiegania przestępstwu;
- udostępnianie na wniosek Generalnego Inspektora informacji i potwierdzonych kopii dokumentów niezbędnych w zakresie zapobiegania przestępstwu, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego i określonymu w art. 2 pkt 7 ustawy.

Przestępstwo, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego polega na przejmowaniu, przekazywaniu lub wywożeniu za granicę, pomaganiu do przenoszenia własności lub posiadania albo podejmowaniu innych czynności, które mogą udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępczego pochodzenia lub miejsca umieszczenia, wykrycia, zajęcia albo orzeczenia przepadku środków płatniczych, papierów wartościowych lub innych wartości dewizowych, praw majątkowych albo mienia ruchomego lub nieruchomego pochodzących z korzyści związanych z popełnieniem czynu zabronionego.

Przestępstwo określone w art. 2 pkt 7 przedmiotowej ustawy stanowi akt terrorystyczny - rozumiany jako przestępstwa przeciwko pokojowi, ludności oraz przestępstwa wojenne, przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu oraz przestępstwa określone w art. 194 (zamach na życie Prezydenta RP) i 136 (czynna napaść na głowę obcego państwa, szefa obcego przedstawicielstwa lub osobę korzystającą z podobnej ochrony) Kodeksu karnego.

- współpracowanie z Generalnym Inspektorem w zakresie zapobiegania przestępstwu, o którym mowa w art. 299 Kodeksu karnego poprzez:

- niezwłoczne powiadamianie Generalnego Inspektora o podejrzaniach wprowadzania do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł,
- przekazywanie potwierdzonych kopii dokumentów dotyczących transakcji, co do których zachodzi podejrzenie, że mają one związek z popełnieniem przestępstwa,
- przekazywanie informacji o osobach przeprowadzających te transakcje.

Powiadomienie, o którym wyżej mowa powinno zawierać w szczególności opis ujawnionych okoliczności wraz z przyczynami, dla których zawiadamiający uznał, że mogą one wskazywać na prowadzenie działań mających na celu wprowadzenie do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych lub nieujawnionych źródeł.

3.3. Obowiązki regionalnej izby obrachunkowej i jednostki samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy.

Podstawowe obowiązki regionalnej izby obrachunkowej oraz jednostki samorządu terytorialnego w zakresie realizacji zadań wynikających z art. 15a ustawy to:

- opracowanie wewnętrznej instrukcji, o której mowa w art. 15a ust. 2 ustawy,
- powołanie koordynatora ds. realizacji zadań wynikających z art. 15a ustawy,
- niezwłoczne powiadomienie Generalnego Inspektora o podejrzaniach wprowadzenia do obrotu finansowego wartości majątkowych pochodzących z nielegalnych źródeł; przekazanie kopii dokumentów tych transakcji, i informacji o osobach je przeprowadzających a w jednostkach kontrolowanych przez regionalną izbę obrachunkową dokonanie tych czynności w przypadku, gdy jednostki te nie dokonały takiego powiadomienia,
- dokonanie szkolenia pracowników regionalnej izby obrachunkowej oraz jednostki samorządu terytorialnego w zakresie spraw określonych w ustawie.